

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI TINERETULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

ISTORIE

CURRICULUM

pentru învățămîntul liceal

(clasele a X-a – a XII-a)

Chișinău, 2006

*Aprobat pentru retipărire prin ordinul Ministerului Educației și Tineretului
№ 70 din 25 iulie 2006*

La reevaluarea curriculum-ului la istorie au colaborat:

- G. Gavriliță, *consultant, Ministerul Educației*
- C. Popovici, *dr. în istorie*
- S. Nazaria, *dr. în istorie*
- E. Certan, *dr. hb. în istorie*
- S. Rusu, *prof. gr. did. superior*
- M. Veverița, *prof., gr. did. superior*
- S. Topor, *prof., gr. did. I*
- V. Dandara, *prof., gr. did. I*
- G. Pelivan, *prof., gr. did. I*

NOTĂ DE PREZENTARE

În clasele liceale istoria se va preda la toate profilurile, în conformitate cu planul-cadru. Cursul de istorie prevede studierea epocilor după cum urmează:

- în clasa a X-a – epocile antică și medievală;
- în clasa a XI-a – epoca modernă;
- în clasa a XII-a – epoca contemporană.

Structura Curriculei include:

- nota de prezentare;
- repere conceptuale;
- obiective generale ale educației istorice;
- obiective de referință;
- sugestii de conținuturi;
- sugestii metodologice;
- sugestii de evaluare.

Prezenta curriculă include două aspecte principale:

- unul care orientează (reglează) acțiunea educativă, cuprinzând finalitățile, scopurile, obiectivele de studiu;
- celălalt care indică căile de realizare a acestora, mijloacele și activitățile ce urmează a fi întreprinse.

Obiectivele generale ale educației istorice vizează activitatea elevilor pe tot parcursul studierii istoriei. Obiectivele-cadru și cele de referință urmăresc progresul în achiziția de capacități și atitudini pe anii de studii în liceu. Ca finalitate pentru toate profilurile servește trunchiul comun de obiective, asteriscul indicând extinderea pentru aprofundare.

Activitățile de învățare propuse contribuie la realizarea obiectivelor de referință.

Conținuturile din curriculă vin să ajute la realizarea obiectivelor, fiind structurate tematic. În realizarea lor se va ține cont de principiile din cadrul conceptual.

În sugestiile metodologice și cele de evaluare sînt reflectate metodele și procedeele de predare/învățare/evaluare, în cadrul învățămîntului liceal, la istorie. Curricula este destinată profesorilor de istorie, autorilor de manuale, elevilor, părinților și administrațiilor instituțiilor de învățămînt liceal.

REPERE CONCEPTUALE

Studierea istoriei în liceu este un proces instructiv de analiză, generalizare, sinteză, care va contribui la înțelegerea esenței istoriei, a legităților în baza cărora se constituie societatea umană, și asigură o viziune unitară despre lume și viață, oferă elevului posibilitatea structurării cunoștințelor și capacităților dobîndite.

Principiile educației istorice.

Educația istorică se realizează în baza următoarelor principii:

- prezentarea relațiilor istorice la nivel local, național, regional, european și universal;

- echilibrul în prezentarea conținuturilor;
- relativitatea dintre „particular” și „general”;
- relativitatea dintre perspectiva istorică „verticală” și cea „orizontală”;
- accesibilitatea materialelor abordate, a tehnicilor de predare/învățare/evaluare;
- multiperspectivitatea, multiculturalitatea și abordările pluraliste asupra predării istoriei;
- creativitatea și dezvoltarea gândirii critice;
- diversitatea (materialelor, tehnicilor etc.);
- flexibilitatea, deschiderea pentru formare și dezvoltare.

Tendențele în educația istorică presupun:

- cultivarea la elevi a necesității cunoașterii dimensiunii europene, care este deschisă către restul lumii;
- dezvoltarea capacităților critice ale elevilor, a abilităților de a gândi pentru ei înșiși, de a aprecia obiectiv evenimentele și de a opune rezistență oricărui încercări de manipulare;
- analiza evenimentelor și momentelor care au marcat istoria Europei prin anumite perioade și evenimente, studiate la nivel local, național, european, global;
- studierea dimensiunii europene, nu doar a celei politice, ci și a celei economice, sociale și culturale;
- dezvoltarea curiozității și a spiritului de cercetare, în special prin utilizarea metodelor de investigație în ceea ce privește moștenirea istorică, o zonă care poate stimula influențele interculturale;
- studierea evenimentelor controversate și sensibile prin luarea în discuție a diferitor fapte, opinii.

Conținuturile au un caracter global, tematic și sînt flexibile. În realizarea lor se vor aplica strict principiile concepției educației istorice. Pentru istoria universală se propune 60%, 40% – pentru istoria națională

Sugestiile metodologice generale.

Învățarea istoriei în liceu se va realiza prin aplicarea unei metodologii de un spectru larg. Profesorul și elevii vor aplica diverse metode de predare și învățare, care constituie căile de realizare a obiectivelor cognitive și formative în cadrul tuturor formelor de studiere a istoriei (lecție, activitate extracurriculară, curs opțional, etc.). Prin intermediul lor se organizează și se dirijează procesul de cunoaștere, ele indicînd cum să învețe pentru a obține cele mai bune rezultate, stimulînd învățarea, modelînd atitudinile, formînd convingeri.

Noua metodologie didactică pune accent pe metodele activ-participative, care dezvoltă potențialul intelectual al elevilor, prin angajarea unui efort personal în actul învățării. Metodele activ-participative presupun schimbarea accentului de la „ce trebuie învățat” pe „cum trebuie învățat”. Prin intermediul acestor metode elevul este pus

în ipostaza de cercetător al cunoștințelor istorice, nu doar de consumator.

OBIECTIVELE GENERALE ALE EDUCAȚIEI ISTORICE

A. Cunoștințe.

Elevul va cunoaște:

- conceptele de bază cu privire la cele mai importante evenimente din evoluția omenirii;
- noțiuni de bază ale științei istorice;
- legitățile dezvoltării societății umane din cele mai vechi timpuri până în prezent;
- etapele principale de dezvoltare a societății umane din cele mai vechi timpuri până în prezent;
- principiile de organizare și funcționare a societății umane;
- timpul istoric în succesiune;
- spațiul istoric, particularitățile integrării în evoluția societății umane;
- tipurile surselor istorice și raportarea acestora la epocile despre care dau informații;
- mecanismele determinante ale evoluției societății (adaptare, schimbare, condiționare etc.).

B. Capacități.

Elevul va performa:

- structurarea într-un discurs a cunoștințelor despre o problemă istorică studiată;
- selectarea și analiza materialelor provenite din diferite surse;
- analiza și structurarea unei situații istorice;
- identificarea diferențelor dintre două sau mai multe interpretări date unui eveniment istoric;
- plasarea evenimentelor istorice în contextul epocilor studiate;
- distingerea limbajului științei istorice;
- determinarea locului și importanței diferitor procese și evenimente de la local spre universal.

C. Atitudini.

Elevul va manifesta:

- conștiința apartenenței la o comunitate națională/general-umană;
- interes pentru calitatea vieții sociale, pentru cooperare și echilibru;
- respect pentru valorile general-umane și naționale (sociale și culturale);
- înțelegere și toleranță față de diferențele etnice, religioase, culturale;
- înțelegerea importanței de a se angaja în viață;
- toleranță, onestitate și echilibru moral;

- recunoașterea și respectarea principiilor și a normelor morale.

OBIECTIVE-CADRU

1. Înțelegerea și interpretarea timpului și spațiului în istorie.
2. Utilizarea și interpretarea surselor istorice și istoriografice.
3. Analiza și interpretarea cauzalității și schimbării în istorie.
4. Îmbogățirea limbajului de specialitate și utilizarea acestuia în comunicare.
5. Dezvoltarea capacităților de investigare și a deprinderilor de muncă intelectuală.
6. Formarea și dezvoltarea valorilor și atitudinilor.

Clasa a X-a

Obiective de referință <i>Elevul va fi capabil:</i>	Activități de învățare <i>Exemple:</i>
Înțelegerea și interpretarea timpului și spațiului în istorie	
– să construiască axe cronologice, înregistrând evenimentele și procesele istorice; – *să elaboreze un discurs (oral sau scris), pornind de la interpretarea unei sau a mai multor axe cronologice;	exerciții de construire a axelor cronologice la perioada studiată; realizarea discursurilor (orale sau scrise) în baza interpretării axelor cronologice;
– să utilizeze date cronologice în expunerea logică a evenimentelor; – *să utilizeze informațiile cronologice în argumentarea evenimentelor și proceselor istorice din diferite epoci;	exerciții de caracterizare a perioadei istorice; exerciții de demonstrare cu ajutorul informațiilor cronologice;
– să cunoască spațiul istoric în evoluția sa pe diferite durate de timp; – *să identifice transformările produse în spațiul istoric pe parcursul evoluției societății umane.	exerciții de comparare a spațiului istoric; exerciții de cercetare a hărților și de evidențiere a transformărilor produse.
Utilizarea și interpretarea surselor istorice și istoriografice	
– să utilizeze sursele istorice în construirea discursurilor;	exerciții de selectare a documentelor istorice;

– *să analizeze informațiile din diferite surse istorice;	exerciții de cercetare și analiză a documentelor istorice;
– să clasifice sursele istorice în funcție de epocile studiate;	exerciții de clasificare și comparare a documentelor istorice.
– *să compare diferite surse istorice cu referire la același subiect; – să construiască discursuri, utilizând sursele istorice, istoriografice.	
Analiza și interpretarea cauzalității și schimbării în istorie	
– să determine și să explice cauzele evenimentelor din istoria antică și medievală; – *să analizeze cauzele evenimentelor și proceselor istorice studiate;	exerciții de selectare a cauzelor și consecințelor evenimentelor istorice; exerciții de analiză și argumentare a schimbărilor în epocile studiate;
– să identifice schimbările survenite în istoria antică și medievală;	exerciții de identificare a schimbărilor în istorie.
– *să explice cauzele schimbărilor produse în istoria antică și medievală.	exerciții de evidențiere a cauzalității și schimbării în istorie.
Îmbogățirea limbajului de specialitate și utilizarea acestuia în comunicare	
– să explice noțiunile și termenii de specialitate raportați la epoca antică și medievală; – *să utilizeze adecvat limbajul de specialitate în expunerea evenimentelor abordate;	activități de definire a noțiunilor și termenilor istorici; exerciții de conspectare a studiilor istorice.
– * să construiască discursuri, utilizând corect terminologia istorică.	realizarea eseului, utilizând noțiuni și termeni istorici adecvați.
Dezvoltarea capacităților de investigare și a deprinderilor de muncă intelectuală	
– să demonstreze deprinderi de elaborare a comunicărilor orale și scrise la teme propuse din istoria antică și medievală; – *să elaboreze comunicări orale și scrise în baza diverselor surse istorice;	întocmirea unui plan de investigații;
– să demonstreze capacități de conspectare a studiilor asupra conținuturilor din istoria antică și medievală;	exerciții de structurare a informațiilor;

– să analizeze diverse opinii asupra problemelor din istoria antică și medievală.	exerciții de comentare și expunere a opiniilor.
Formarea și dezvoltarea valorilor și atitudinilor	
– să manifeste interes față de sursele istorice;	vizitarea arhivelor pentru cunoașterea fondului de documente, inițierea în activitatea de arhivă;
– să aprecieze și să tolereze diverse opinii;	sistematizarea și expunerea opiniei;
– să aprecieze rolul personalității în istorie.	dezbateri și discuții.

SUGESTII DE CONȚINUTURI

Epoca antică și cea medievală

- I. Formarea popoarelor antice.
- II. Civilizațiile antichității (economie, societate, forme de organizare politică, cultură și spiritualitate).
- III. Declinul lumii antice.
- IV. Geneza societății medievale. (constituirea statelor medievale și evoluția lor).
- V. Europa medievală (economie, societate, forme de organizare politică, cultură și spiritualitate).
- VI. Apariția spiritului și elementului modern.
- VII. Renașterea și Reforma.

Lecții de sinteză:

- Democrația antică.
- Valori creștine în antichitate și în evul mediu.
- Raportul biserică-stat în evul mediu
- Sisteme de învățământ în evul mediu
- Europa catedralelor.
- Marea Neagră – centrul economic și cultural.

Clasa a XI-a

Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să construiască frize cronologice la epoca modernă; – *să construiască discursuri (orale sau scrise) pornind de la interpretarea unei sau a mai multor frize cronologice, asupra unei probleme abordate în istoria modernă; 	<ul style="list-style-type: none"> exerciții de amplasare a evenimentelor în frize cronologice; exerciții de redactare a discursurilor, utilizând friza cronologică;
<ul style="list-style-type: none"> – să determine particularitățile spațiului istoric în epoca modernă, utilizând surse cartografice; 	<ul style="list-style-type: none"> sesizarea particularităților și generalizarea lor în baza surselor cartografice;
<ul style="list-style-type: none"> – *să argumenteze transformările produse în spațiul istoric în epoca modernă. 	<ul style="list-style-type: none"> exerciții de comparare a evenimentelor în baza surselor cartografice.
Utilizarea și interpretarea surselor istorice și istoriografice	
<ul style="list-style-type: none"> – să interpreteze documente istorice caracteristice epocii moderne; 	<ul style="list-style-type: none"> analiza documentelor istorice;
<ul style="list-style-type: none"> – să determine valoarea surselor istorice utilizate în redactarea discursurilor; – *să determine validitatea izvoarelor istorice cu referință la epoca modernă; 	<ul style="list-style-type: none"> compararea diferitor surse istorice; exerciții de argumentare a surselor istorice;
Analiza și interpretarea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să explice cauzele evenimentelor și proceselor istorice din epoca modernă. 	<ul style="list-style-type: none"> exerciții de explicare a cauzalității faptelor.
<ul style="list-style-type: none"> – *să determine legăturile cauzale existente între evenimentele și fenomenele din istoria modernă; 	<ul style="list-style-type: none"> activități de cercetare a legăturii cauzale dintre diverse evenimente și fenomene istorice;
<ul style="list-style-type: none"> – să prezinte legătura unui șir de cauze cu referire la un eveniment studiat; – *să argumenteze legătura unui șir de cauze cu referire la același eveniment. 	<ul style="list-style-type: none"> efectuarea investigațiilor asupra cauzelor evenimentelor istorice.
Îmbogățirea limbajului de specialitate și utilizarea acestuia în comunicare	
<ul style="list-style-type: none"> – să utilizeze noțiunile istorice în diversitatea lor; 	<ul style="list-style-type: none"> exerciții de utilizare a noțiunilor;

– să elaboreze comunicări în baza informațiilor istorice din perioada modernă;	exerciții de prezentare a comunicărilor;
– *să elaboreze proiecte de studiu, utilizând limbajul istoric adecvat.	elaborare și susținere de proiecte.
Dezvoltarea capacităților de investigare și a deprinderilor de muncă intelectuală	
– să elaboreze comunicări orale sau scrise, utilizând surse istorice, cartografice din epoca modernă;	activități de proiectare a demersurilor;
– *să construiască un discurs analitic, utilizând procedee de demonstrare a afirmării sau infirmării tezelor cu referire la epoca studiată;	exerciții de elaborare a discursurilor analitice;
– să analizeze situații pornind de la problemele locale din epoca modernă.	exerciții de identificare a situațiilor problematice.
Formarea și dezvoltarea valorilor și atitudinilor	
– să aprecieze diverse surse istorice;	exerciții de analiză a surselor istorice;
– să motiveze apartenența la un spațiu etnic și cultural;	participarea la activități istorico-culturale (conferințe, simpozioane, concursuri etc.);
– să aprecieze contribuția personalităților istorice în procesul schimbărilor sociale și de mentalitate.	prezentarea portretelor politice ale personalităților istorice.

SUGESTII DE CONȚINUTURI

Epoca modernă

- I. Viața economică în epoca modernă
- II. Viața socială în epoca modernă.
- III. Viața cotidiană în epoca modernă.
- IV. Revoluții și mișcări sociale în epoca modernă.
- V. Apariția și instituționalizarea valorilor democratice în epoca modernă.
- VI. Formarea națiunilor și statelor moderne.
- VII. Relațiile internaționale în epoca modernă.
- VIII. Sistemul colonial.
- IX. Cultura epocii moderne.

Lecții de sinteză:

- Modul de gândire în epoca modernă.
- Influențe culturale.
- Geneza democrației moderne.
- Educația și cetățeanul.
- Marea Neagră – zonă multiculturală.

Clasa a XII-a

Înțelegerea și interpretarea timpului și a spațiului în istorie	
– să construiască frize cronologice, utilizând date din toate epocile istorice studiate;	exerciții de alcătuire a frizelor cronologice;
– *să demonstreze capacități de prezentare a timpului istoric prin periodizarea evenimentelor istorice;	exerciții de periodizare a evenimentelor istorice;
– să construiască demersuri în baza frizelor cronologice complexe asupra istoriei contemporane a Europei;	activități de alcătuire a demersurilor analitice;
– să elaboreze hărți istorice, utilizând computerul;	exerciții de elaborare a hărților la computer;
– *să elaboreze discursuri în baza informațiilor dobândite din surse cartografice contemporane.	elaborarea discursurilor științifice.
Utilizarea și interpretarea surselor istorice și istoriografice	
– să sintetizeze informațiile obținute din diverse surse istorice contemporane;	exerciții de sintetizare a informațiilor dobândite din diverse surse;
– *să integreze informațiile obținute din diverse surse istorice în demersuri științifice;	alcătuirea demersurilor științifice în baza surselor istorice;
– să utilizeze algoritmi de studiere a surselor istorice referitoare la contemporaneitate.	exerciții de studiere a surselor în baza unor algoritmi.

Analiza și interpretarea cauzalității și schimbării în istorie	
– să argumenteze interdependența dintre cauzalitate și schimbare în tratarea evenimentelor din istoria contemporană de la local spre universal;	exerciții de explicare a interdependenței dintre cauzalitate și schimbare;
– *să creeze algoritmi de examinare a cauzalității;	exerciții de elaborare a algoritmilor;
– *să creeze modele de investigație a cauzalității și schimbării în istoria contemporană.	exerciții de creare a modelelor de cercetare și investigație științifică.
Îmbogățirea limbajului de specialitate și utilizarea acestuia în comunicare	
– să rezolve diferite tipuri de teste, chestionare, vizînd istoria contemporană;	exerciții de rezolvare a testelor;
– *să elaboreze planul de idei pentru prezentarea unei probleme istorice contemporane;	elaborarea planului de idei; activități de argumentare a opiniei personale;
– *să elaboreze diferite chestionare în baza surselor istorice contemporane.	exerciții de elaborare a chestionarelor.
Dezvoltarea capacităților de investigare și a deprinderilor de muncă intelectuală	
– să demonstreze elemente de creativitate și gîndire critică în investigarea științifică (scheme, eseuri, etc.) a problemelor istorice contemporane;	dobîndirea cunoștințelor noi prin activitate independentă, precum și dirijată de profesor;
– *să formuleze ipoteze de alternativă, alegînd soluțiile corespunzătoare problematicii;	activități de elaborare a soluțiilor pentru situațiile conflictuale;
– să formuleze obiectivele unei cercetări științifice într-o problemă ce vizează istoria contemporană:	exerciții de formulare a obiectivelor pentru cercetarea științifică;
– *să prezinte investigații proprii în baza obiectivelor de cercetare științifică a problemelor abordate.	susținerea rezultatelor investigațiilor.

Formarea și dezvoltarea valorilor și atitudinilor	
– să manifeste responsabilitate față de păstrarea valorilor general-umane într-un spațiu istoric concret;	activități cu caracter științific în scopul studierii și valorificării spațiului istoric concret;
– să exprime și să argumenteze opinia proprie față de informațiile survenite din izvoarele istorice;	discuții și dezbateri asupra problemelor istorice contemporane;
– să manifeste interes și atitudini față de cauzele transformărilor din societate.	exerciții de prezentare a poziției civice.

SUGESTII DE CONȚINUTURI

Epoca contemporană

- I. Viața economică și progresul tehnico-științific.
- II. Viața socială și modul de viață.
- III. Relațiile internaționale în epoca contemporană. Destrămarea sistemului colonial.
- IV. Țări democratice și regimuri totalitare. Evoluția politică a statelor din Europa după 1989.
- V. Conflagrațiile secolului XX.
- VI. Organismele internaționale și rolul lor în lumea contemporană.
- VII. Cultura și știința în epoca contemporană.
- VIII. Problemele globale contemporane.

Lecții de sinteză:

- Secolul XX – secolul extremelor.
- Femeia secolului XX.
- Integrarea europeană la începutul mileniului 3.
- Terorismul – una din formele de luptă la etapa actuală.
- Perspectiva Europei multiculturale în secolul XXI.

SUGESTII METODOLOGICE

Orientarea metodologică a procesului de învățare a istoriei presupune studierea de către elevi a legilor, principiilor, metodelor, activitate realizată în baza deprinderilor de muncă intelectuală.

În cadrul studierii istoriei metodele și procedeele se integrează într-un sistem metodic, a cărui determinare depinde de obiectivele urmărite, de conținutul subiectului, de nivelul general de pregătire a elevilor și de timpul acordat studiului.

Studierea conținuturilor se va realiza diferențiat, fie la un grad de complexitate sporit (profilul umanist, arte) sau mediu (profilul real, sport), în raport cu potențialul intelectual al elevilor.

Profesorul de istorie:

- va selecta metodele de predare/învățare specifice conținuturilor și tehnicilor de muncă intelectuală, orientându-se mai mult spre cele activ-participative;
- va acorda atenție formării de atitudini și orientări valorice, corelând afectivitatea cu motivația, căutând să stimuleze, în permanență, libertatea de inițiativă și creativitate a elevilor;
- va defini conținuturile informative și formative pentru aprofundarea cunoștințelor la istorie, având libertate în selectarea lor cât mai reușită și mai adecvată.

Procesul de predare/învățare a istoriei va avea un caracter bilateral, care conține atât activitatea profesorului, cât și a elevilor, acționând prin intermediul metodelor didactice. Rolul primordial al profesorului constă în selectarea adecvată a metodelor, care permit antrenarea reușită a elevilor în asimilarea activă și creativă a cunoștințelor.

Profesorul va acorda prioritate, în funcție de performanțele elevilor, proiectelor de grup și individual, modelării similare și prin analogie, dezbaterilor și exemplelor activităților de învățare propuse. Profesorul va oferi elevilor asistență exprimată prin sugerarea și crearea de situații care oferă mai multe posibilități de alegere a soluțiilor.

Profesorul de liceu va da prioritate activității axate pe lucrul în grup, în cadrul căruia accentul se pune pe activitatea elevilor, pe participarea lor la definitivarea cunoștințelor ce urmează a fi acumulate. Activitatea în grup presupune dialogul, ca modalitate fundamentală de lucru, nu numai între profesor și elev, ci și în interiorul grupului. Această metodă poate fi folosită atât la unele lecții de istorie, cât și la unele etape ale lecției, pentru a dezvolta tehnicile de muncă în colectiv, pentru formarea unor calități morale și de personalitate cerute de munca în comun: spiritul de responsabilitate, relațiile de solidaritate și interpersonale de colaborare și comunicare, toleranță și respectarea opiniilor.

Un loc important în procesul de predare/învățare a istoriei îl ocupă mijloacele de învățare.

Mijloacele principale de învățare a istoriei constituie:

- surse istorice, etnografice, numismatice etc., care permit perceperea directă de către elevi a urmelor vieții pe pământ din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre;
- modelele grafice, care reprezintă imagini ale evenimentelor sau personajelor istorice și care facilitează perceperea și înțelegerea profundă a evenimentelor și faptelor istorice. Modele frecvent utilizate și recomandate pentru predarea/învățarea istoriei pot fi: tabloul, imaginea, fotografia, caricatura istorică, machetele, harta istorică, sursele scrise etc.

- un rol important în predarea/învățarea istoriei îl au, de asemenea, mijloacele audio-vizuale (filme, casete, complexe multi-media), care pot contribui la sporirea eficienței învățării istoriei în liceu, în cazul în care utilizarea lor este subordonată obiectivelor și conținuturilor, precum și sistemului de metode și procedee didactice din cadrul lecției, fiind direct integrate în structura acesteia.

Astfel, lecția contemporană capătă noi aspecte, devenind un autentic dialog între profesor și elev. Ea contribuie la dobândirea informațiilor și dezvoltarea gândirii critice și a creativității elevilor.

În procesul de predare/învățare a istoriei pot fi folosite și noi tehnologii informaționale (computerul, CD-romul) care vor îmbogăți lecția și vor intensifica activitatea creativă a elevilor.

Eficiența utilizării diferitor tipuri de lecții depinde de reușita proiectării didactice, de respectarea temeinică a cerințelor curriculum-ului. Profesorul de liceu este dator să fie mereu în căutarea unor modalități variate de stimulare și menținere a interesului elevilor pentru istorie.

Elevii sînt solicitați să producă judecăți de valoare, să motiveze acțiunea unor personalități într-un context dat, să urmărească, prin investigații proprii, fapte de excepție, să identifice și să comenteze informațiile parvenite din diferite surse istorice, să găsească explicații pentru anumite evenimente și fapte istorice din epocă, etc.

Abordarea sugestiilor în acest context va contribui la realizarea sistemului de obiective ale educației istorice la treapta liceală.

SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea vizează eficiența învățămîntului prin prisma raportului dintre obiectivele proiectate și rezultatele obținute de către elevi în activitățile de învățare. Privită din perspectiva învățămîntului formativ, evaluarea va măsura nu doar acumularea cantitativă a cunoștințelor, ci și formarea și perfecționarea unor capacități și atitudini, inclusiv a unor abilități generale, cum ar fi deprinderile de redactare și prezentare a unor demersuri de cercetare și analiză istorică. Ea se va realiza de către profesor pe parcursul tuturor activităților didactice și la toate etapele acestor activități.

Procesul de evaluare se va axa pe:

- categoriile de cunoștințe (interpretarea faptelor istorice, sursele istorice și modalitățile valorificării lor, modele de cercetare etc.) și abordarea diferitor opinii privind problematica istorică;
- performanțele atinse de către elevi, atît la nivelul trunchiului comun, cît și la nivelul extinderii.

Se va accentua evaluarea unor capacități cu grad ridicat de complexitate:

- cunoașterea legităților privind dezvoltarea societății;
- determinarea cauzelor și consecințelor evenimentelor studiate;

- înțelegerea și explicarea noțiunii de civilizație în diversitatea ei;
- maniera de expunere a cunoștințelor în contexte și cu mijloace diferite;
- stăpânirea tehnicilor de muncă intelectuală specifice domeniului: analiza surselor istorice, stăpânirea unor tehnici de investigație, sistematizarea unor demersuri personale de investigație în universul informațional etc.;
- comportamente și atitudini determinate de interiorizarea valorilor general-umane, sociale, religioase, culturale etc.

Pentru învățământul liceal sînt recomandate și metode alternative de evaluare, mai ales în clasele cu profil umanist și arte, cum ar fi:

- observarea sistematică (investigație periodică), care se face conform unor criterii din timp stabilite și planificate prin trei modalități: fișa de evaluare a elevului, scara de clasificare, lista de control;
- proiectul de cercetare (proiectul de grup), în baza căruia se vor evalua cunoștințe, capacități și atitudini, prin diferite tipuri de activitate (orale sau scrise, desene, jocuri de rol, modele etc.), și poate fi folosit la evaluarea curentă și la cea semestrială sau anuală;
- portofoliul didactic, care este un instrument de evaluare complex, integrator, și care include rezultatele obținute prin celelalte metode și tehnici de evaluare;
- discuții orale în baza unor tematici stabilite;
- evaluări cu ajutorul computerului, pe baza unor programe de evaluare;
- evaluarea de tip Delphi – tip de evaluare (caractere) în echipă;
- autoevaluarea – autocontrol și autoapreciere, prin diferite forme: chestionare, scări de clasificare etc.

Doar în contextul utilizării multiplelor metode și instrumente de evaluare poate fi reflectată situația reală cu privire la calitatea curriculum-ului predat și a celui învățat.

ISTORIE **Curriculum**

pentru învățământul liceal (clasele a X-a – a XII-a)

Tehnoredactare computerizată: *Veronica Galațan*

Copertă: *Andrei Danila*

Tipografia Vite-Jesc.

Comanda nr. . Tiraj 3000 ex.

Format 60x84 1/16. Coli de tipar 2

“Univers Pedagogic”, Chișinău, str. Socoleni 16/1

tel. 45-98-33, fax 45-97-64